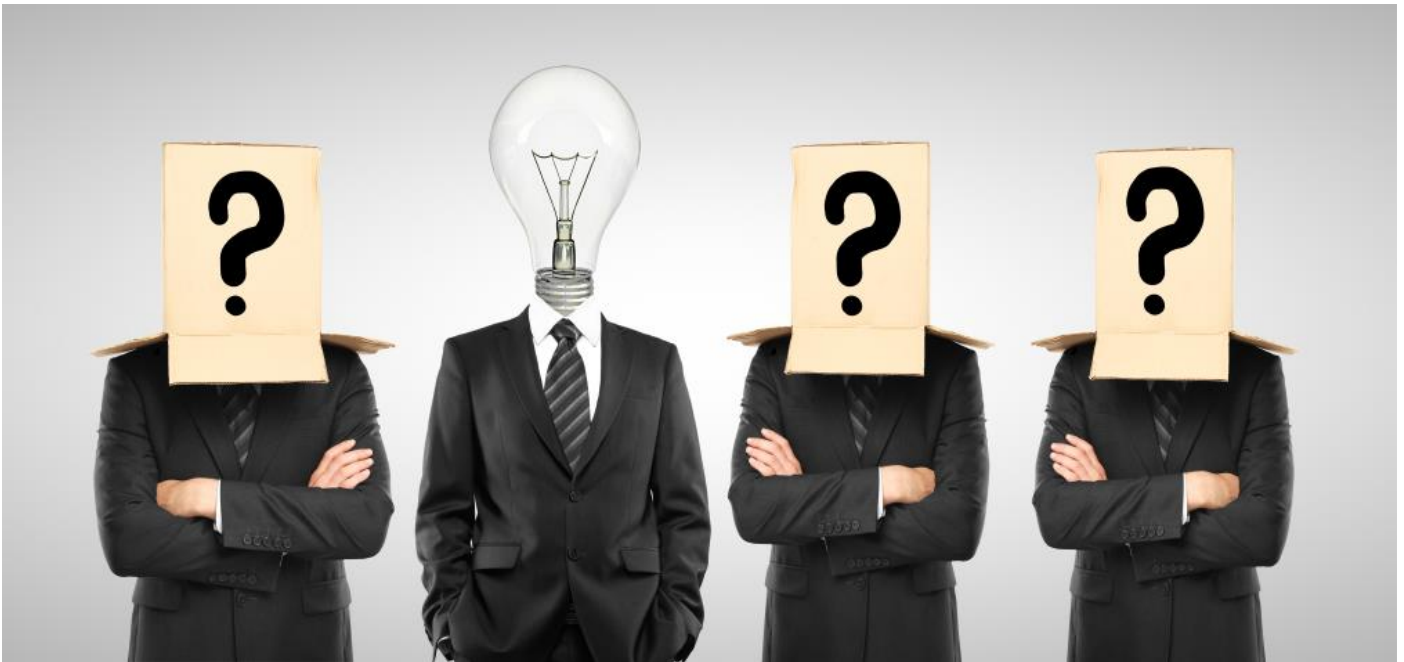

Intellectual Property Valuation การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา

โดย นาย ขวัญชัย จันทรวงศากุล 30 มกราคม 2557

การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Valuation)

การประเมินทรัพย์สินทางปัญญาเกิดขึ้นเนื่องจากการทำธุรกรรมซื้อ/ขายสินทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายรู้มูลค่าของสินทรัพย์ที่แท้จริงก่อนจะมีการตกลงซื้อหรือขายกัน

ซึ่งผู้ซื้อต้องการทราบมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ต้องการเข้าซื้อว่า คำนึงกับการลงทุนหรือไม่ ในขณะที่ผู้ขายต้องการแสดง มูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาที่ตัวเองครอบครองว่ามีมูลค่าสูงเท่าใด เพื่อให้ได้ราคาตามที่เหมาะสม ดังนั้นการซื้อขายจะสำเร็จได้ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายมองว่า มีความคุ้มค่า เช่น ผู้ซื้ออาจมองว่า ทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้ซื้อไปนั้นสามารถนำไปต่อยอดธุรกิจของตนเองได้เป็นอย่างดี สร้างโอกาสทางการตลาดและการผลิตสินค้าที่มีความแตกต่างได้ ในขณะที่ฝั่งของผู้ขายอาจมองว่าคุ้ม ถึงแม้ว่าอาจจะเสียเปรียบเมื่อเทียบกับมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้ขายออกไป เพราะตนนั้นไม่สามารถที่จะนำทรัพย์สินทางปัญญานั้นไปต่อยอดได้เท่ากับที่ผู้ซื้อ เช่น ขาดแคลนงบประมาณ หรือ ทีมงานยังไม่พร้อมในการที่จะนำความรู้ที่มีไปต่อยอดได้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญานั้นมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องมาจากสินค้าและบริการในปัจจุบันพึ่งพานวัตกรรมมากขึ้น เพราะการแข่งขันที่นับวันจะยิ่งรุนแรง ความสำคัญจึงอยู่ที่การสร้างความแตกต่างของสินค้ามากกว่าด้านต้นทุนการผลิต จึงทำให้ทรัพย์สินทางปัญญามีมูลค่ามากขึ้น

วิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญามีหลายวิธี เช่น

- การประเมินจากต้นทุน
- การประเมินจากราคาตลาด หรือ
- การประเมินจากกระแสเงินสดที่จะได้รับจากการซื้อทรัพย์สินทางปัญญาไว้มาครอบครอง

แต่หลักสำคัญนั้นขึ้นอยู่กับ ผู้ที่จะซื้อนั้น “ให้น้ำหนัก” กับสินทรัพย์นั้นในทางด้านไหนมากกว่า เพราะบ่อยครั้งที่ผู้ซื้อตกลงซื้อบริษัทนั้นทั้งบริษัทเพียงเพื่อต้องการทรัพย์สินทางปัญญาเพียงชิ้นเดียว หลังจากทำการซื้อขายเสร็จก็ปิดบริษัทนั้นไป นั่นเป็นเพราะว่าทางผู้ซื้อได้ประเมินแล้วว่า มูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญานั้นมีมูลค่ามากกว่าทรัพย์สินทั้งหมดของบริษัทนั่นเอง

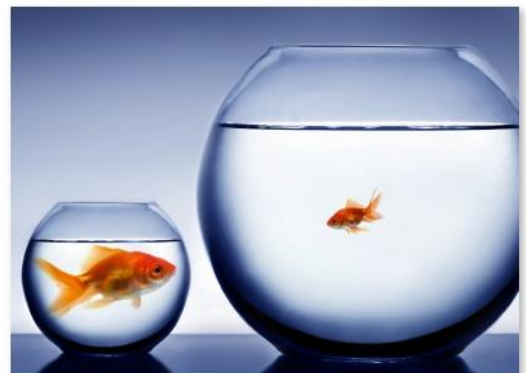
ดังนั้นมีปัจจัยหลายอย่างสำหรับการเลือกวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ซื้อ โดยต้องดูพื้นฐานทางธุรกิจรวมถึงวัตถุประสงค์ในการซื้อนั้นด้วย ดังตัวอย่าง การซื้อเพื่อนำไปต่อยอดธุรกิจของตนเอง หรือการซื้อเพื่อป้องกันภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจของตนเอง เช่น บริษัทผู้ผลิตไบมิดโกนรายใหญ่ ซื้อลิขสิทธิ์การผลิตเครื่องลับไบมิดโกน เป็นต้น

การประเมินทรัพย์สินทางปัญญานั้นแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ

คือ การประเมินเชิงปริมาณ และ การประเมินเชิงคุณภาพ

การประเมินเชิงปริมาณ รวมถึง

- ✚ การคำนวณจากต้นทุนการผลิตทรัพย์สินทางปัญญานั้นๆ (Cost based method),
- ✚ การคำนวณจากราคาตลาด (Market based method)
- ✚ การคำนวณตามรายได้ที่คาดว่าจะเข้ามาในอนาคต (Income based method)

การประเมินเชิงคุณภาพนั้น คือการมองไปข้างหน้าว่าทรัพย์สินทางปัญญานั้นจะมี “ศักยภาพ” ในการสร้างผลตอบแทนไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ก็ตาม เช่น อาจจะทำให้เกิดตลาดใหม่ๆ ในอนาคต หรืออาจจะทำให้สร้างคุณค่าของตราสินค้า (brand image) ก็เป็นไปได้

โดยวิธีการประเมินเชิงคุณภาพนั้น ทำได้โดยการเข้าไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาตัวนั้น เพื่อเห็นมุมมองในแง่เทคนิค หรือนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดจากทรัพย์สินทางปัญญาตัวนั้นอยู่ หรือการเข้าสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม “ที่เราคิดว่า” ทรัพย์สินทางปัญญาตัวที่เราจะซื้อ หรือ จะขาย นั้น น่าจะมีประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมนั้นๆ เพื่อรับความเห็นมาประเมินมูลค่าอีกทีหนึ่ง

หลักการประเมินเชิงปริมาณในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินจากต้นทุน (Cost based method)

วิธีนี้ใช้การคำนวณโดยการมองในเรื่องต้นทุนในการสร้างทรัพย์สินทางปัญญานั้นๆ ทั้งต้นทุนที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ ตัวอย่างของต้นทุนที่จับต้องได้คือ เงินที่ใช้จ่ายไปจริงๆ ในการสร้างทรัพย์สินทางปัญญานั้นๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์, ค่าจ้างพนักงาน ส่วนตัวอย่างของต้นทุนที่จับต้องไม่ได้เช่น ค่าเสียโอกาส เป็นต้น

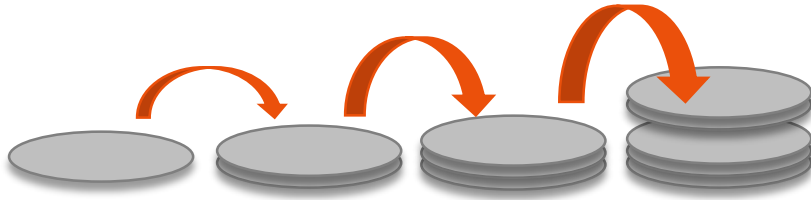
2. การประเมินจากตลาด (Market based method)

เป็นการประเมินมูลค่าจากการหาค่าตลาดโดยการเทียบกับทรัพย์สินที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน วิธีนี้ค่อนข้างเป็นที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากมีตัวเปรียบเทียบและค่อนข้างเป็นที่เข้าใจได้ง่ายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

3. การประเมินราคาจากรายได้ที่จะเข้ามาในอนาคต (Income based method)

วิธีนี้เป็นการประเมินมูลค่าโดยการคิดจากกระแสเงินที่เกิดจากตัวทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้มา และทำการคำนวณกระแสเงินย้อนกลับ(Discount cash flow)กลับมาที่ปัจจุบันเพื่อเป็นมูลค่าของสินทรัพย์ ณ ราคาปัจจุบัน เหตุผลที่ต้อง discount กลับมาที่ราคาปัจจุบันนั้นก็เพราะว่ากระแสเงินที่ได้รับมาในอนาคตนั้น ได้รวมอัตราเงินเฟ้อเข้าไปแล้ว ฉะนั้นมูลค่ากระแสเงินในอนาคต จึงไม่เท่ากับปัจจุบัน

ส่วนการประเมินทรัพย์สินทางปัญญาโดยวิธีเชิงคุณภาพนั้นก็ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น คือ การประเมินมูลค่าเชิงคุณภาพนั้นค่อนข้างจะเป็นเรื่องที่ยาก เพราะเป็นการมองเห็นมูลค่าในอนาคต ซึ่งต้องอาศัย “ความเชื่อ” และมุมมองของผู้ซื้อเป็นหลัก ว่าได้มองเห็นมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาชิ้นนั้นเพียงใด

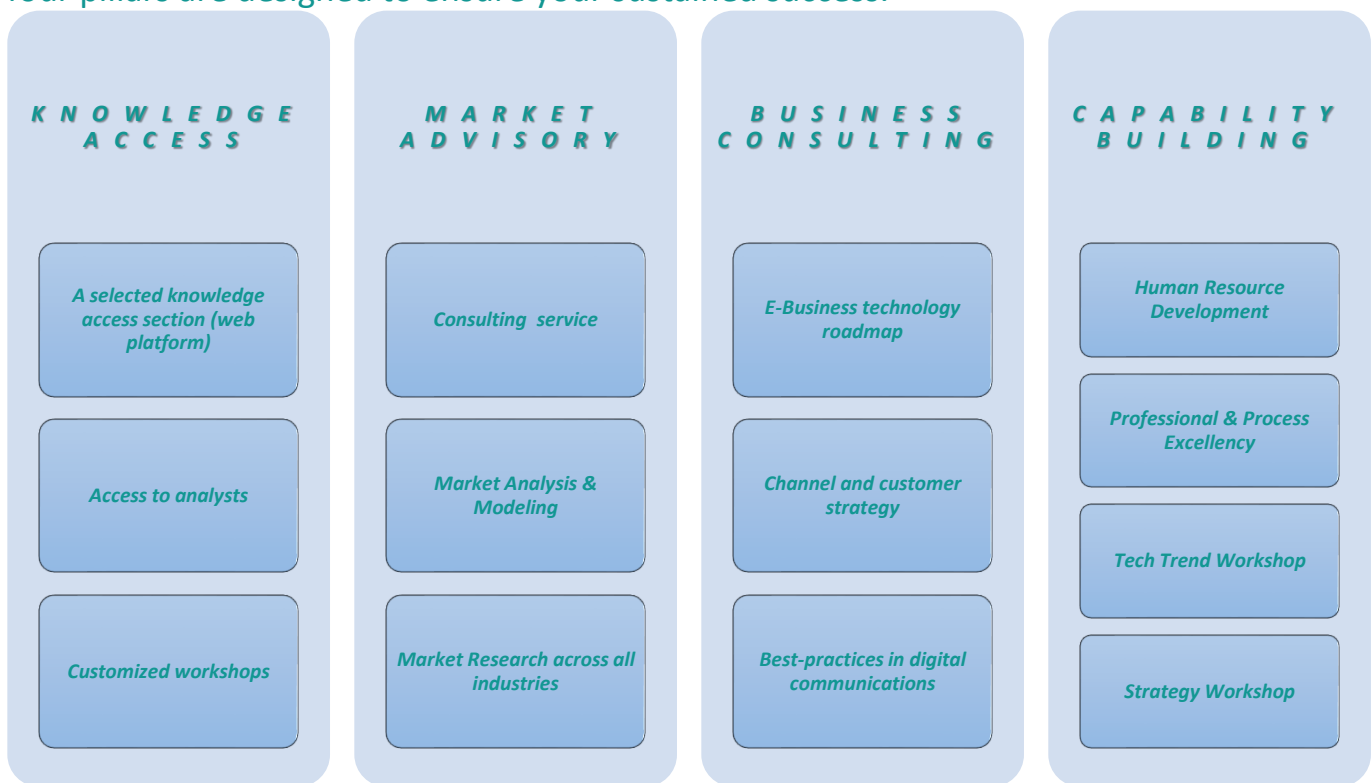
การประเมินทรัพย์สินทางปัญญานั้น นับวันจะมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากสินค้าและบริการในปัจจุบันนี้พึ่งพานวัตกรรมมากยิ่งขึ้น เพราะการแข่งขันที่นับวันจะยิ่งรุนแรง ความสำคัญจึงอยู่ที่การสร้างแตกต่างของสินค้ามากกว่าด้านต้นทุนการผลิต ถ้าถามว่าระหว่างการประเมินเชิงปริมาณ กับการประเมินเชิงคุณภาพ ควรให้น้ำหนักสิ่งใดมากกว่ากัน? ในความเห็นของ Mckansys ให้น้ำหนักไปในการประเมินเชิงคุณภาพมากกว่า เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญานั้น มูลค่ามันน่าจะอยู่ที่การนำไปต่อยอดสร้างนวัตกรรมอื่นๆ ได้อย่างไร มากกว่าที่จะมองมูลค่าตามราคาตลาด ณ ปัจจุบัน

แต่ทั้งหลายทั้งปวงต้องขึ้นอยู่กับมุมมอง และความพร้อมของผู้ซื้อว่ามีมุมมองที่กว้างไกลเพียงใด และมีความพร้อมที่จะทำให้มุมมองนั้นเป็นจริงขึ้นมาได้อย่างไร

Strategies for your success

MCKANSYS was founded by a team of consulting and research professionals with more than 10 years of experiences in the industry. Our comprehensive service offerings have been designed specifically to help you achieve your aims, which combined rich experiences and knowledge in market intelligence services and strategy development span across vertical sectors such as ICT, Healthcare, Service, Manufacturing and also public sector.

Our unique value proposition is being “**Boutique consulting and market intelligence firm**”, focusing on cutting-edge strategic model, emerging market and technology. The following four pillars are designed to ensure your sustained success.

“WE STRONGLY PROUD TO BE A TEAM OF PROFESSIONALS AND AIM TO ACCELERATE GROWTH OF YOUR BUSINESS AND LONG-TERM MUTUALLY BENEFICIAL COOPERATION”

If you have any queries, our **MCKANSYS** Team will be pleased to help: Tel: +66 2 637 9663, E-mail: info@mckansys.com

